

Σ' αυτό το μάθημα θα μάθω

- Πώς αξιοποιούνται οι χάρτες στη μελέτη των Ευρωπαίων και των δραστηριοτήτων τους.
- Πώς οι πληροφορίες που μας παρέχουν οι χάρτες της Ευρώπης συμβάλλουν στη διαμόρφωση επιλογών και στη λήψη αποφάσεων.

Λέξεις-κλειδιά

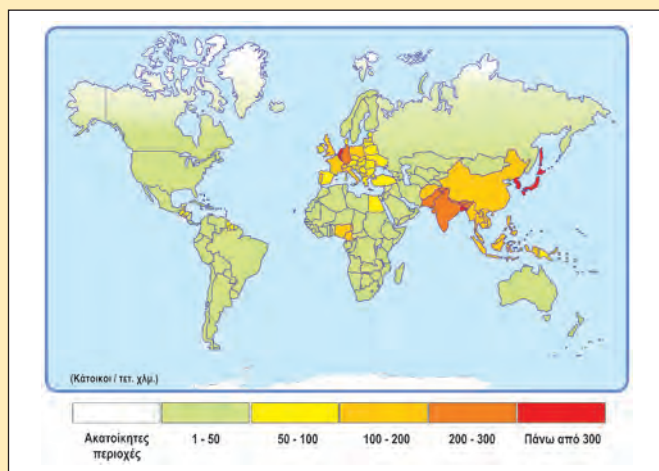
γενικός χάρτης • ειδικός (θεματικός) χάρτης • ποικιλία πληροφοριών χαρτών (τι, πού, πώς, γιατί) • συσχέτιση πληροφοριών • λήψη αποφάσεων.

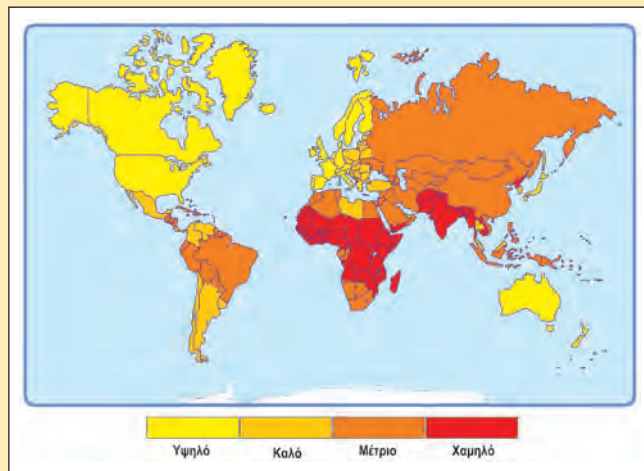
Συνεργάζομαι στην τάξη

1. Εργαστείτε ανά ομάδες. Κάθε ομάδα να επιλέξει και να υλοποιήσει μία από τις εργασίες που ακολουθούν.

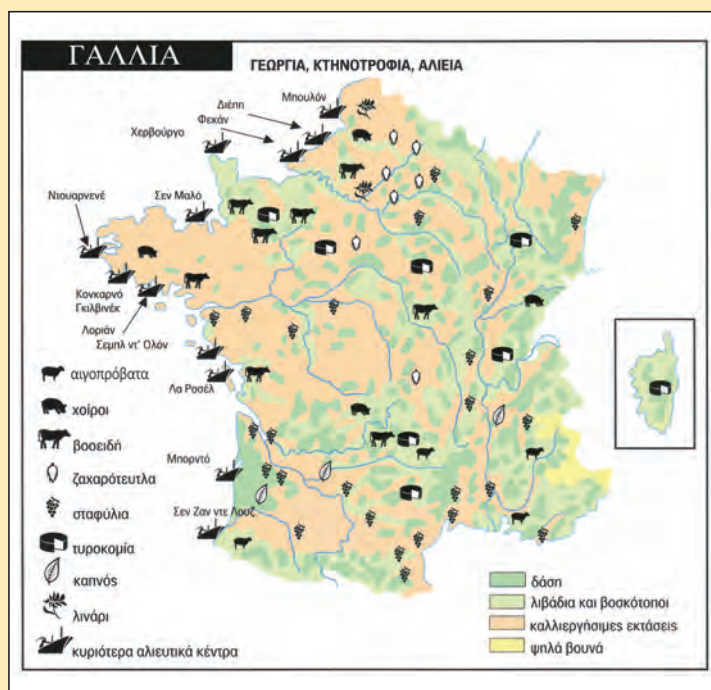
1η εργασία: Χρησιμοποιώντας τον χάρτη πυκνότητας πληθυσμού στη Γη (εικόνα 5.1) και τον χάρτη επιπέδου ανθρώπινης ανάπτυξης στη Γη (εικόνα 5.2), καταλήξτε σε συμπεράσματα για την πυκνότητα του πληθυσμού της Ευρώπης και για το επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης του σε σχέση με τον πληθυσμό άλλων ηπείρων.

5.1 Παγκόσμιος χάρτης πυκνότητας πληθυσμού

5.2 Επίπεδο ανθρώπινης ανάπτυξης στη Γη

5.3 Χάρτης αγροτικής παραγωγής της Γαλλίας

2η εργασία: Χρησιμοποιώντας τον πολιτικό χάρτη της Ευρώπης (εικόνα 25.1) μετρήστε πόσα είναι τα ευρωπαϊκά κράτη. Μην ξεχάσετε να συμπεριλάβετε σ' αυτά τα επτά μικρά σε έκταση κράτη της Ευρώπης, που είναι: Ανδόρα, Λικτενστάιν, Άγιος Μαρίνος, Βατικανό, Μονακό, Μάλτα και Λουξεμβούργο (εικόνα 25.2).

- Σημειώστε τον αριθμό κρατών που βρήκατε.
- Σημειώστε τον αριθμό των ευρωπαϊκών κρατών που βρέχονται από θάλασσα.

3η εργασία: Χρησιμοποιώντας τον χάρτη μεγάλων αεροδρομίων και λιμανιών της Ευρώπης (εικόνα 47.1) και τον χάρτη σημαντικών τουριστικών προορισμών της ηπείρου (εικόνα 46.1), προσπαθήστε να εξηγήσετε γιατί τα αεροδρόμια της Αθήνας, της Μαδρίτης και της Ρώμης ανήκουν στα μεγάλα ευρωπαϊκά αεροδρόμια.

4η εργασία: Μελετήστε τον χάρτη αγροτικής παραγωγής της Γαλλίας (εικόνα 5.3), σε συνδυασμό με τον γεωμορφολογικό χάρτη της Ευρώπης (εικόνα 16.1), και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- α. Σε ποιες κυρίως περιοχές της Γαλλίας είναι αναπτυγμένη η εκτροφή βοοειδών;
 - β. Σε ποιες κυρίως περιοχές της Γαλλίας είναι αναπτυγμένη η εκτροφή αιγοπροβάτων;
 - γ. Πώς είναι το ανάγλυφο στην καθεμία από τις δύο περιοχές, πεδινό ή ορεινό;
2. Κάθε ομάδα, με τη σειρά (δηλαδή πρώτη η ομάδα που ανέλαβε την 1η εργασία κτλ.), να παρουσιάσει συνοπτικά στην τάξη τα συμπεράσματα της εργασίας που ανέλαβε. Κατόπιν συζητήστε όλοι μαζί για τις πληροφορίες που προσφέρει η επεξεργασία και η μελέτη των χαρτών της Ευρώπης, καθώς και για τις δυνατότητες αξιοποίησης αυτών των πληροφοριών.

Μελετώ στο σπίτι

Όπως στις περιπτώσεις της μελέτης της θέσης και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης, έτσι και στη μελέτη των Ευρωπαίων και των δραστηριοτήτων τους οι χάρτες αποτελούν πολύ αξιόλογο και χρήσιμο εργαλείο. Οι πληροφορίες που παίρνουμε από τους χάρτες είναι από πολύ γενικές (π.χ. για το επίπεδο κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης των Ευρωπαίων σε σχέση με αυτό των κατοίκων άλλων ηπείρων) έως πολύ εξειδικευμένες (π.χ. για την αγροτική παραγωγή σε συγκεκριμένη περιοχή μιας χώρας).

Μελετώντας χάρτες της Ευρώπης μπορούμε να διαπιστώσουμε, μεταξύ άλλων, ότι:

- Η ήπειρος αυτή είναι πυκνοκατοικημένη και οι κάτοικοί της απολαμβάνουν ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής.
- Παρά τη μικρή έκταση της ηπείρου, υπάρχει μεγάλος αριθμός κρατών σε σχέση με αυτά άλλων μεγαλύτερων ηπείρων.
- Η θάλασσα είναι σημαντικός παράγοντας στη ζωή των Ευρωπαίων, αφού είναι ελάχιστα τα κράτη που δε βρέχονται από αυτήν.
- Το περιβάλλον στην Ευρώπη έχει υποστεί μεγάλες αλλαγές από τον άνθρωπο, αφού στην ήπειρο κυριαρχούν οι πόλεις, τα τεχνικά έργα, η βιομηχανική δραστηριότητα, τα συγκοινωνιακά δίκτυα κ.ά.

Αυτά τα συμπεράσματα, τα οποία προκύπτουν μέσα από τη μελέτη και την επεξεργασία χαρτών της Ευρώπης, δεν είναι βέβαια τα μοναδικά. Μπορούμε να βρούμε αρκετές πληροφορίες για τις θρησκείες, τις γλώσσες, την ιστορία, την επίδραση των ανθρώπων στο φυσικό της περιβάλλον κ.ά. από τον κατάλληλο κάθε φορά χάρτη και να καταλήξουμε σε διάφορες διαπιστώσεις.

Επιγραμματικά, με τη χρήση των ευρωπαϊκών χαρτών μπορούμε:

- Να επισημαίνουμε τι και πού υπάρχει στον χώρο της Ευρώπης.
- Να εξηγούμε γιατί υπάρχει εκεί.
- Να ερμηνεύουμε τον τρόπο (πώς) με τον οποίο εμφανίζεται ή εξελίσσεται ένα φαινόμενο ή μια λειτουργία.
- Να επιλέγουμε τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε για κάθε περίπτωση που εξετάζουμε.
- Να προτείνουμε ενέργειες που είναι απαραίτητες για την ικανοποίηση ανθρώπινων αναγκών.

Επομένως οι χάρτες αποτελούν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη μελέτη τόσο του χώρου όσο και των κατοίκων της Ευρώπης.

Επεκτείνω τις γνώσεις μου

Μικροί χαρτογράφοι το 2004 στην... Πάρο!

Οι χάρτες κατασκευάζονται σήμερα από ειδικούς επιστήμονες, τους χαρτογράφους, οι οποίοι χρησιμοποιούν για τον σκοπό αυτόν ακόμα και δορυφόρους. Ωστόσο, όταν υπάρχει μεράκι και όρεξη για δράση, τότε ακόμη και τα παιδιά μπορούν να γίνουν πετυχημένοι χαρτογράφοι!

Όπως αναφέρεται στην εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ της 10ης Απριλίου 2007, ενέα μαθητές και μαθήτριες του Γυμνασίου Νάουσας Πάρου, με τη βοήθεια δύο καθηγητριών τους και του διευθυντή του σχολείου τους, έφτιαξαν το 2004 περιπατητικό χάρτη του νησιού τους, ο οποίος περιλάμβανε τέσσερις ενδιαφέρουσες διαδρομές. Τα παιδιά συνεργάστηκαν για τη χαρτογράφηση με μηχανικούς του νησιού, καθώς και με τη Γεωγραφική Υπηρεσία του Στρατού.

Αξιολογώ τι έμαθα

- Χρησιμοποιώντας τον γεωμορφολογικό χάρτη της Ευρώπης (εικόνα 16.1) και τον χάρτη αγροτικής παραγωγής της Ρουμανίας:
 - Εντόπισε δύο περιοχές της χώρας αυτής όπου καλλιεργείται βαμβάκι.
 - Εξήγησε (με επιχειρήματα που θα αντλήσεις από την παρατήρηση των χαρτών σχετικά με το ανάγλυφο και με την παρουσία ενός μεγάλου ποταμού στη χώρα αυτή) γιατί στη Ρουμανία η καλλιέργεια βαμβακιού ευδοκιμεί σ' αυτές τις περιοχές.
 - Διατύπωσε την άποψή σου γιατί στην Κωνσταντζα, στην Τουλτσέα και στο Γαλάτσι έχουν ιδρυθεί κονσερβοποιίες ψαριών.
- Χρησιμοποιώντας τον πολιτικό χάρτη της Ευρώπης (εικόνα 25.1) και τον χάρτη των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) κατά το 2007, γράψε δέκα κράτη που ανήκουν στην Ένωση.

Χάρτης αγροτικής παραγωγής της Ρουμανίας

Χάρτης κρατών-μελών της Ε.Ε. το 2007

**Σ' αυτή
την ενότητα
έμαθα:**

- Η θέση ενός τόπου μπορεί να προσδιοριστεί με γεωγραφικές συντεταγμένες (γεωγραφική θέση) ή σε σχέση με άλλα στοιχεία του χώρου (σχετική θέση).
- Η σχετική θέση είναι πιο χρήσιμη από τη γεωγραφική για την καθημερινή ζωή και τις δραστηριότητές μας, γιατί συνδέει τα χαρακτηριστικά του χώρου μεταξύ τους.
 - Χρησιμοποιώντας κάθε φορά τον κατάλληλο χάρτη μπορούμε να αντλήσουμε μια μεγάλη ποικιλία πληροφοριών. Ειδικότερα για την Ευρώπη μπορούμε, μελετώντας χάρτες, να πληροφορηθούμε για τη θέση της στον πλανήτη, το ανάγλυφό της, το κλίμα της, τη βλάστησή της, τις χώρες και τους λαούς της, την οικονομία των κρατών της και πολλά άλλα ακόμη.
 - Χρησιμοποιώντας τους χάρτες σαν εργαλεία μπορούμε να αποφασίζουμε για ένα ταξίδι διακοπών, αλλά και για τεχνικά έργα που πρέπει να γίνουν (όπως π.χ. η κατασκευή συγκοινωνιακών δικτύων) κ.ά. Μπορούμε επομένως, με τη μελέτη των χαρτών, να λαμβάνουμε αποφάσεις τόσο βραχυπρόθεσμες όσο και μακροπρόθεσμες εμβέλειας.